

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Biroul Permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu prevederile art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1996, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul de hotărâre pentru modificarea Hotărârii Parlamentului nr. 1531/1993 pentru punerea în aplicare a Legii privind ocrotirea monumentelor.

Anexă:

1. Proiectul de hotărâre;
2. Nota informativă.

Deputați în Parlamentul Republicii Moldova

M. Ciobanu M. B
Vasilica Nedjark V. Nedjark
Olga Plangau Oluf

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA			
D.D.P. Nr. <u>52</u>			
<u>"03"</u>	<u>03</u>	<u>2021</u>	
Ora			

HOTĂRÎRE
pentru modificarea Hotărârii Parlamentului nr. 1531/1993 pentru
punerea în aplicare a Legii privind ocrotirea monumentelor

Parlamentul adoptă prezenta hotărâre.

Articol unic. – Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531/1993 pentru punerea în aplicare a Legii privind ocrotirea monumentelor (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 15–17, art. 24), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Capitolul „ZONA DE CENTRU”:

la compartimentul „Municipiul Chișinău”, după poziția 186, se include poziția 186¹ și va avea următorul cuprins:

186 ¹ .	Chișinău, str. Decebal, nr.17	Complexul Memorial ”Cimitirul eroilor”	Sec. XVIII-XX	Ist. Arhit. Artă	N
--------------------	----------------------------------	---	------------------	------------------------	---

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul de hotărâre a Parlamentului privind modificarea Registrului monumentelor din Republica Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârile Parlamentului nr. 1531/1993 pentru punerea în aplicare a Legii privind ocrotirea monumentelor

Potrivit Registrului monumentelor din Republica Moldova ocrotite de stat la compartimentul–municipiul Chișinău este înregistrat cu nr. 186 monumentul de categorie Națională–„Cimitir cu complex de monumente” (sec. VVIII-XX) la adresa str. Muncești nr.46.

Totodată, în Registrul monumentelor municipiului Chișinău, pe aceeași adresă, este înregistrat sub nr. 20 monumentul de categoria Națională Biserica ”Sf. Treime” cu cimitirul și mormintele funeralii.

Cimitirul Eroilor cu adresa mun. Chișinău, sect. Botanica, bd. Decebal nr. 17 inițial a fost înființat drept parte componentă (extinderea) cimitirului de pe lângă Biserica ”Sf. Treime”.

Respectiv, „Cimitir cu complex de monumente” (sec. VVIII-XX) la adresa str. Muncești, nr.46, se regăsește în doua registre a monumentelor, însă Complexul Memorial ”Cimitirul Eroilor”, cu adresa mun. Chișinău, sect. Botanica, bd. Decebal nr. 17, este lipsă.

Potrivit unor date oferite de Arhiva Națională a Moldovei, Arhiva Națională a României și Oficiului Național pentru Cultul Eroilor din Romania Complexul Memorial ”Cimitirul Eroilor” a fost amenajat inițial între anii 1921-1926, locul respectiv este arondat mun. Chișinău, bd. Decebal nr. 17.

În Complexul Memorial ”Cimitirul Eroilor” sunt înhumați 431 de români, 234 ruși, 29 austrieci, 39 cehi, 35 francezi, 6 polonezi, 1 grec. După anul 1941 au fost amenajate morminte a încă 95 de militari români și un militar italian căzut în cel de al Doilea Război Mondial.

În prezent, pe locul Cimitirului Eroilor se mai păstrează construcția monumentală de la intrare, precum și fundația fostei capele și o cruce de pomenire din lemn.

În această ordine de idei, Consiliul Național al Monumentelor Istorice din subordinea Ministerului Culturii din Republica Moldova, la ședința din data de 15 mai 2014 a propus includerea în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de Stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531/1993, a Complexului Memorial ”Cimitirul Eroilor”, situat în mun. Chișinău, bd. Decebal, nr. 17 (*Anexă: Copia Extrasului din Procesul – Verbal nr. 8*).

Potrivit prevederilor art. 20 din Convenția de la Geneva privitoare la tratamentele prizonierilor de război din 12 august 1949, pentru ca mormintele să poată fi totdeauna găsite, toate informațiile relative la înhumări și la morminte vor trebui înregistrate de un serviciu al mormintelor creat de

Puterea deținătoare. Lista mormintelor și informațiilor relative la prizonierii de război îngropați în cimitire sau altă parte vor fi transmise Puterii de care depindeau aceiași prizonieri de război. Puterii care controlează teritoriul, dacă este parte la convenție, îi revine sarcina de a îngriji de aceste morminte și de a înregistra orice mutare ulterioară a cadavrelor. Aceste dispoziții se aplică și urmelor care vor fi păstrate de serviciul mormintelor, până când țara de origine va aduce la cunoștință dispozițiile definitive pe care dorește să le ia în această privință.

Menționăm faptul că a fost încheiat și Acordul bilateral între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Federative Germane cu privire la îngrijirea mormintelor de război din Republica Moldova nr. 09 din 11.10.1995 și conform art. 2 alin. (1) al acordului, *Guvernul Republicii Moldova garantează protejarea mormintelor germane de război și dreptul continuă de odihnă al defuncțiilor germani de război pe teritoriu său și evită amplasarea în vecinătatea cimitirelor germane de război a oricăror obiecte care nu sunt compatibile cu demnitatea acestor cimitire.*

De asemenea, la data de 03.03.2012 a fost încheiat Acordul bilateral între Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova privind regimul juridic al mormintelor de război românești situate pe teritoriul Republicii Moldova și potrivit art. 2, pct.1 *Guvernul Republicii Moldova garantează protejarea mormintelor de război românești și dreptul la odihnă veșnică al militarilor români căzuți în luptă și al victimelor civile române ale războiului.*

Iar pct. 2, art. 2 din acordul supra *Guvernul României este îndreptățit să amenajeze, pe cont propriu, mormintele de război românești situate pe teritoriul Republicii Moldova.*

Atragem atenția la faptul că, potrivit alin. (1) art. 8 din Constituție, *Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.*

Cu încălcarea normelor menționate, la data de 16 octombrie 2007, Guvernul Republicii Moldova prin intermediul comisiei de concurs pentru privatizarea terenurilor proprietate publică a statului, ia decizia de înstrăinare a Complexului Memorial "Cimitirul Eroilor" cu suprafața de 1,9092 ha mun. Chișinău, bd. Decebal nr. 17 la prețul de 70 000 000 lei, unei persoane juridice.

Respectiv, urmare a demersului din data de 12.03.2020 VN nr.93 adresat Guvernului Republicii Moldova, Cancelariei de stat a venit cu indicația nr. 29-04-1633 din 22 februarie 2020, prin care urma a institui un grup de lucru cu participarea reprezentanților instituțiilor publice în vederea clarificării aspectelor deontologice, financiare și logistice conexe problemăticii Complexului memorial "Cimitirul Eroilor".

Deci, în Complexul memorial "Cimitirul Eroilor" sunt înhumați ostași din doua războaie mondiale din mai multe țări europene, respectiv, chiar dacă cimitirul nu se regăsea în anul 2007 înscris cu adresa în mun. Chișinău, bd. Decebal nr. 17, în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de Stat, atunci Guvernul Republicii Moldova, potrivit Constituției Republicii Moldova, avea obligația să respecte tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

În asemenea condiții, Republica Moldova a încălcat prevederile Constituției Republicii Moldova, Convenția de la Geneva privitoare la tratamentele prizonierilor de război din 12 august 1949, Acordul bilateral între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Federative Germane cu privire la îngrijirea mormintelor de război din Republica Moldova, nr. 09 din 11.10.1995, precum și alte tratate internaționale.

Astfel, Complexul Memorial "Cimitirul Eroilor" cu nr. cadastral 0100106.279, suprafața de 1,9092 ha situat în mun. Chișinău, bd. Decebal nr. 17 a fost înstrăinat cu prețul de 70 000 000 lei, respectiv Guvernul Republicii Moldova, urmează să identifice mijloace financiare necesare pentru a respecta dreptul la proprietate privată a persoanei juridice și să elaboreze mecanism de punere în aplicare a Hotărârii Parlamentului nr. 1531/1993, cu respectarea normelor menționate.

Maria CIOBANU,
Deputată